

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

CHP'den ayrılan Aydın Güven Gürkan ve yakın arkadaşları Ercan Karakaş'la Seyfi Oktay solda yeni bir oluşumun olanaklarının, dayanak ve sınır koşullarının tartışıldığı bir toplantı düzenlemişlerdir.

Böylesi bir arayışın kaynağında yatan en önemli neden merkez solda yer alan partilerin toplumsal beklentilere, istem ve yönelimlere yanıt verememesidir. Bunun ne ölçüde mümkün olduğu ise başlı başına bir sorundur. Çünkü, daha 1990'lı yılların başında CHP'nin üzerine oturduğu ve o tarihte merkez solun güçlü partisi SHP'nin de ondan devraldığı değerler sisteminin ve ideolojinin yetersizliği vurgulanmıştı. 'Reel' bir sosyal demokratik geleneğe sahip olmayan, merkeziyetçi, milliyetçi, jakoben bir gelenekten süzülüp gelen CHP anlayışıyla sol bir dönüşümün yaşanamayacağı görüşü SHP tabanında ciddi ölçüde mayalanmıştı da. Ne var ki, bu partinin, özellikle o tarihteki genel başkanı aşmak amacıyla CHP'ye ilhak edilmesi, süreci kesintiye uğratmıştır. CHP, bugün militarist yaklaşımı, laisist jakoben

Soldaki arayış

tutumu, merkeziyetçiliği öne çıkaran tepeden inme modernist anlayışıyla toplumsal yetersizliği giderek öne çıkan bir partidir. Ayrıca parti içi demokrasinin yetersizliği bugün o partide yer alan kişileri ve daha önce o partiyi desteklemiş çevreleri yeni bir arayışa itmektir.

Bu arayışın sonucuna dönük iki görüş öne çıkmaktadır. İlk görüşe göre, içinde yaşanılan 'yakıcı' siyasal ortam ve yaklaşan seçimler bir an önce bir siyasal örgütlenmeyi zorunlu kılmaktadır. Zaman yitirmeksizin bir manifesto yayınlanmalı ve kitle belli doğrular çevresinde toparlanmaya çağırılmalıdır. O arada elbette mevcut reel sol yaklaşım içinde bulunan diğer kesimlerle de bir işbirliğine gidilmelidir. İkinci kesim ise, bu sürecin ertelenmesi gerektiği görüşündedir. Çünkü, bugün reel bir sosyal demokrasinin temel ilkeleri ve kavramları üstünde bir uzlaşmaya varmak kolay değildir. Türkiye, Batı'da üretilmiş kimi kavramları içselleştirmekte ciddi sorunlar yaşayacaktır. Varolan ideolojinin 'tasallut'undan kurtulmuş bir sosyal demokratik siyaset önerisinin özgül Türkiye koşullarını da kapsayacak biçimde ütilmesi zaman içinde, uzun tartışmalardan sonra geliştirilmeli, ancak ondan sonra yeni bir örgütlenme anlayışı, siyaset modeli, kavram ve proje demetiyle toplumun önüne çıkılmalıdır.

Bu yaklaşım elbette salt kuramsal bir çerçeveyi değil, tersine reel oluşumları algılayacak bir zihniyetin pratik hale getirilmesini öngörmektedir. Çünkü, ideoloji reel olgudan kopuk değildir ve olamaz. Sorun, reel olgunun ne olduğunu kavrayabilmektir. Türkiye solunun tıkanıdığı nokta da odur. Çünkü, bugün, daha önce post-modern dönemin, şimdi de küreselleşmenin getirdiği bir dizi yeni oluşumla karşı karşıya bulunmaktadır. Bu, geç yirminci yüzyılda toplum kavramını da, siyaset kavramını da derinden etkileyen bir süreçtir ve yukarıdan inme, modernist, pozitivist, ekonomist bir siyaset yöntembili-minin aşıldığı anlamına gelmektedir. Bir açıdan da, Türkiye'deki kurucu modelin üstüne oturan bir sol siyasetin bugünden sonrası için verebileceği çok fazla bir şeyin kalmadığının kabul edilmesidir.

Şimdi, 'prospektif' olarak yaklaşıldığında izlenmesi gereken, CHP'nin, dolayısıyla da o ideolojinin tıkanıdığını söyleyenlerin üretecekleri modelin ondan ne ölçüde farklı olacağıdır.

Not: Pazartesi günü yazımda bir dizgi hatasıyla yanlış çıkarak 'hükmetmektedir' sözcüğüyle biten cümlemin doğrusu şöyledir: "İktidar bir gövdeye hükmetmektedir."